Vážně nevážně o Ratenicích

První zemědělci se zde začali usazovat v mladší době kamenné, takže někdy 3000 let před Kristem. A osidlování pokračovalo, kolem 4. století před Kristem se tu usídlili Keltové se svou vyspělou přírodní kulturou, znalostí tavení železa a druidskými kněžími, kteří však podlehli nájezdům Germánů a na spáleništích keltských osad Germáni rozložili své sídlo. Nastává však doba stěhování národů, přichází 5. století a s ním praotec Čech, v jehož družině byl i Ratěna se svým lidem, který si za své punktum fixum zvolil naši ves, která po něm nese jméno. Z této doby však nemáme písemné památky a tak jeho sprint odstartovaný někde u Dněpru s cílem v Ratenicích se nepočítá a za oficiálně neoficiální počátek a nebojme se říct Ratenické éry se považuje pochybný rok 1340. Ptáte se proč pochybný? Poslechněme si, co k roku 1340 říká pan Pokorný ve své knize Historie Ratenic: „ Nejstarší písemnou památkou je berní rejstřík, který datoval dr. Tarda asi k roku 1340. Jak s touto skutečností naložit? My, věci znalí, víme, že historie Ratenice se začala psát dávno před tím, než Romuluse a Réma odkojila na břehu Tibery vlčice. Nám může být nějaký rejstřík takhle volný. My víme, že Ratenice tu byli dávno před všemi rejstříky.

A navíc, která obec v okolí se může pochlubit váženým šlechtickým rodem? S ním je spjat historický vývoj obce ve vrcholném středověku. Tehdá v Ratenicích stála tvrz a byl zbudován kostel.

Jak že to se **šlechtickým rodem pánů ze Štylfrýdu a Ratenic** vlastně bylo?

Roku 896 odchází kníže Štolmýr z rodu Přemyslovců do Bavorska. Usadil se na břehu řeky Moravy nedaleko Vídně a Bavoři si přistěhovalce přejmenovali na Stilfried. Kolem jeho hrničního hradu vzniká obec Stilfried s kostelem sv. Jiří, která tam stojí do dnešních dnů.

Roku 1278 dochází k bitvě na Moravském poli (55000 bojovníků, babenberské dědictví Rakousy a Štýrsko), kdy pánové ze Stilfriedu stojí na straně českého krále Přemysla Otakara II. Ten je však poražen a pánové ze Stilfriedu prchají ke svým příbuzným do Ratenic a část jich pokračuje do Kladska (Broumovský výběžek).

V Ratenicích Stillfriedové založili kostel a postavili tvrz – z největší pravděpodobností se nacházela na místě dnešního domu č.p. 1. V tvrzi žilo mnoho dalších generací „Pánů ze Stillfriedu a z Ratenic“.

Významným členem rodu je Jiří von Stillfried-Rattonitz, který v roce 1448 úspěšně pomáhá dobít Jiřímu z Poděbrad hlavní město Prahu. Jiří z Poděbrad se posléze stává českým králem a odměňuje mimo jiné i Jiřího von Stillfried-Rattonitz za věrné služby králi lenním panstvím **Nowa Ruda** (Neurode) v Kladsku. Synové Jiřího von Stillfried-Rattonitz po roce 1472 Ratenice definitivně prodávají. Od té doby v Ratenicích nesídlil žádný šlechtický rod a tím pádem ztrácí obec na významu. Další historie rodu je také velmi zajímavá a dočtete se o ní v Rukověti.

O tvrzi toho mnoho nevíme, snad jen to, že v roce 1602 ji kupuje Johanka Švihovská ze Sloupna, ale již za pobělohorských konfiskací roku 1622 se tvrz nezmiňuje. Profesor Durdík, který v Ratenicích

v 80. letech prováděl historický výzkum předpokládá, že tvrz stála v místě č. p. 1. Čemuž nasvědčuje i ústní tradice.

A kostel?

Přesnou dobu vzniku našeho kostela nemůžeme s jistotou určit, ale pravděpodobně byl založen ve 13. – 14. století. První zmínky máme z roku 1352 a to v souvislosti s placením desátků. Nejstarší částí je hranolová věž s navazující lodí a valeně podklenutou kruchtou. Kostel jak ho známe dnes je z roku 1823 a to po přestavbě, která byla zapříčiněna požárem roku 1811. Jaký požár to byl?

Roku 1811 bylo mimořádně sucho a teplo a nedostávalo se vody.

V osudný den, čtvrtek 25. července bylo ráno oblačno, v 7 hod. vystoupila teplota vzduchu ve středních Čechách na 22° C, vál dosti čerstvý severozápadní vítr, jehož rychlost odhadli v pražském Klementinu na 5-6 m/s.

Obecní pastýř František Trpálek vyhnal v časných ranních hodinách dobytek a ovce na ratenské občiny.

Pak se Ratenští sešli v kostele, aby uctili památku patrona sv. Jakuba. Mši sloužil děkan a dobřichovický vikář Leander Navrátil a přisluhoval bývalý učitel Ignác Kasl.

Učitelovi děti zůstali doma a samy smažili rybičky. Neopatrným zacházením chytl v komoře len a celé učitelovo stavení (č. 58) bylo záhy v plamenech. Oheň se rozšířil na další domy a mezi 10. a 11. hodinou hořel i kostel, kde se roztavily se všechny tři zvony. Celkem shořelo 54 domů, shořely vozy a uhořely tři koně a býk. Samotnému učiteli zůstala jen brašna. Z domů zbyly jen cihelné komíny a chlebové pece. A ratenský kostel? V tomhle stavu zůstal plných 12 let.

Zdi byly odbourány do výše oken, nově byl zaklenut prostor nad oltářem a pod kůrem. Věž dostává dnešní podobu a zákristie je nově vystavěna na nynějším místě – za hlavním oltářem. Znovu byly odlity dva zvony, z nichž se jeden dochoval dodnes.

Kolem kostela se rozkládal **hřbitov** obehnaný zdí, na němž můžete do dnes nalézt dobové náhrobky. Nový hřbitov byl zbudován v roce 1913, ale pohřbívalo se na něm až od roku 1924. V době, kdy se hřbitov nepoužíval, byla přechodně obydlena i márnice.

Ke kostelu patří **fara** a v Ratenicích máme hned dvě. Starou a novou. Ratence byly samostatnou farností do roku 1651, kdy byly přiděleny pod Dobřichovickou kuratelu a její součástí zůstaly až do roku 1876. Tahdá byla na popud Ratenických opět zřízena farnost a začala se budovat fara. Obec darovala rozestavěný dům, patron záduší, Tereziánský ústav šlechtičen, se uvolil dát dům dostavět a zřídit v něm byt a kancelář pro faráře. (Na stavbu byly použity cihly ze zaniklé cihelny u Výrovky).

8. dubna 1877 nastoupil na faru první farář po obnovení farnosti – Josef Smělý. Po roce 1890 se farní úřad přestěhoval do nové fary, která se nacházela v budově mateřské školky. V důsledku zestátnění církevního majetku po roce 1948 byla fara až do roku 1952 volná. V tomto roce se sem

přestěhovala škola z dnešního obecního úřadu. V roce 1975 je škola zrušena a v roce 1978 je budova adaptována na školku

Budova obecního úřadu byla ve své původní podobě dokončena v roce 1855 a sloužila nejen jako škola, ale také jako byt pro učitele.

Neopominutelnou dominantou okolí Ratenic je **Domek,** renesanční dům, barokně upravený, který stojí na místě zaniklého rybníku Klenot. Rybník **Klenot** zřídli Mikuláš Cerhenický z Dražic v roce 1512 na místě blat, která se rozkládala mezi Dobřichovem, Cerhenicemi, Ratenicemi a Pečkami. U domku bylo hlavní stavidlo a rybník sám nebyl žádným drobečkem. Měl 416 ha. Zrušen byl při stavbě železnice v roce 1845.

Jistě by stálo za to, popovídat si o významných rodácích, o zasypaných loužích, o cihelně u Výrovky nebo o pomníku, který cestoval po návsi, či o ušlechtilých činech jednotlivců a obce. Času však tolik není a tak vás odkazuji na Rukověť Rateňáka, kde se vše zajímavé dočtete.